

OPINIÓ

ANTONI GISTAU LAMUA

Secretari del patronat de la Fundació Especial Pinnæ

QUÈ SÓN I QUÈ FAN LES FUNDACIONS ESPECIALS?

L'any 2012 davant del nou escenari financer que s'estava dibuixant, el Govern de la Generalitat va promoure la Llei 9/2012 del 25 de juliol, de modificació del text refós de la Llei de caixes d'estalvi de Catalunya, reguladora dels processos de transformació de les caixes d'estalvi catalanes en fundacions de caràcter especial per tal d'assegurar la continuïtat de les seves Obres Socials i que la tutela es mantingués en l'àmbit de gestió de la Generalitat com a conxexedora propera i directa de les necessitats de cada territori (departaments de Justícia i també Economia).

La norma legal establí els següents mandats:

- Preservar i assegurar la continuïtat de les seves obres socials
- Refermar el patrimoni i els actius lligats a l'obra social
- Traspasar la governança de l'activitat social i el patrimoni a les noves fundacions
- Mantenir l'arrelament al territori

Així doncs, les fundacions especials són les continuadores de l'obra social a Catalunya preservant un patrimoni que d'altra forma s'hauria perdut diluït en l'inabastable món de les fusions i concentracions de les entitats financeres. Si no s'hagués promulgat aquesta Llei, ben probablement el magnífic edifici de La Pedrera, avui potser seria propietat d'un fons d'inversió a Hong Kong o a Kuala Lumpur.

La lamentable desaparició de les caixes d'estalvi ha provocat nous escenaris d'exclusió financera tant en les persones com als territoris, amb la creació d'un oligopoli en els mercats financers que haurà de estar molt vigilant pels supervisors, justament per evitar pràctiques restrictives en la competència que perjudiquin als usuaris. I més quan ja s'anuncia la incorporació de les *fintech* en aquest sector -AGAFAM- (Alibaba, Google, Amazon, Facebook, Apple, Microsoft) que en determinats casos s'han mostrat més interessades pels seus dissenys d'enginyeria financera per no pagar impostos i instal·lant la precarietat laboral, que en revertir part dels seus quantiosos excedents a favor dels col·lectius més necessi-

tats de la societat.

Sociològicament la figura de les caixes d'estalvi s'associava a la "mare" propera que t'escoltava i t'acollia per resoldre els teus problemes, essent el banc el "pare" distant i rigorós que exigia difícils contrapartides per obtenir el seu recolzament i aprovació.

Al 2008 les caixes d'estalvi van arribar a representar gairebé el 50% del negoci financer. Amb els canvis produïts al sector, malauradament el "pare" va anant jiviritzant la "mare" fins que al 2013 van desaparèixer unes entitats centenàries que havien permès el progrés de moltes famílies, negocis i empreses a través d'unes institucions que, instal·lades arreu, els hi donaven suport i dedicaven els seus excedents a la realització d'una Obra Social en benefici dels col·lectius menys afavorits.

La conversió de les caixes d'estalvi en Fundacions a Espanya es va dur a terme evocant al model italià de la conversió de les "Cassa di Risparmio", amb la diferència que a Itàlia es va establir un període d'adaptació de deu anys i aquí es va fer tot plegat en divuit mesos, provocant un "Tòtum revolútm" amb noves normes de solvència que van portar al desgavell de les emissions de participacions preferents col·locades als clients de perfil estalviador i també, cal dir-ho, amb determinats casos de gestió deficient, que van afavorir la seva liquidació. Curiosament aquest procés no es va donar en

les "Sparkasse" d'Alemanya ni en les "Caisses d'Epargne" a França, on el col·lectiu sempre va obtenir el generós recolzament dels seus respectius governs i estats i on avui continuen sent entitats útils al servei del progrés econòmic.

Malgrat tot, afortunadament avui la llavor de l'obra social és ben viva a través de les Fundacions Especials, després de cinc anys de la seva transformació en Fundacions Especials, totes elles amb seu social a la província de Barcelona:

Fundació Catalunya-La Pedrera a Barcelona, hereva de l'obra social de Caixa Catalunya, Caixa Tarragona i Caixa Manresa.

Fundació Especial Antiga Caixa Terrassa a Terrassa.

Fundació Especial Pinnæ a Vilafranca del Penedès, hereva de Caixa Penedès.

Fundació Especial Iluro a Martorel·la, hereva de Caixa Laietana.

Fundació Especial Antiga Caixa Sabadell 1859 a Sabadell.

Fundació Especial Antigues Caixes Catalanes a Sabadell.

Fundació Especial Antiga Caixa Manlleu a la Comarca d'Osona.

Pel que respecta a l'Obra Social la Caixa, la seva regulació és diferent i es correspon a la d'una Fundació Bancària, com a conseqüència del seu percentatge de participació a l'accionariat de CaixaBank.

Les Fundacions Especials continuen impulsant projectes dels

quals es beneficien més de 2,7 milions de persones, any rere any, segons un informe del Departament de Vicepresidència i Economia i Hisenda de la Generalitat.

Aquestes Fundacions Especials que hem detallat, hereves de les antigues caixes d'estalvi catalanes, es dediquen des de 2013 a realitzar obra social impulsant projectes de l'àmbit de l'educació i la cultura, l'assistència social, el patrimoni cultural i del medi ambient, i per al foment de l'excel·lència. Gairebé el 90% dels recursos recauen en l'educació i la cultura i l'assistència social i la majoria d'aquests beneficiaris, més de la meitat (1,9 milions), es concentren en l'àmbit del foment de la cultura i l'educació.

Concretament a la Fundació Especial Pinnæ disposem de dos edificis modernistes a Vilafranca del Penedès: el Fòrum Berger Balaguer, ple d'activitat dedicada a temes culturals i artístics i la Residència Inglada Via, dedicada a la cura de l'envelliment actiu i saludable de la gent gran.

A Vilafranca del Penedès també disposem de dos Casals d'Avis cedits a l'Ajuntament. Altres casals que també tenim cedits a la gestió municipal són els de Sant Sadurn d'Anoia, Gelida, Sant Pere de Riudebitlles, Vilanova i la Geltrú, Cubelles i Sitges, així com dues biblioteques. I al Baix Llobregat són fins a 12 equipaments els que s'han posat a disposició dels diferents municipis.

Tanmateix, hem donat suport

financer a les Entitats del Tercer Sector per fer realitat els seus projectes socials que han impulsat l'ocupació de persones discapacitades, i tenim ben viu en l'auditori del Fòrum amb un festival de "Música i Veu" que dinamitza la nostra vida cultural amb el fet rellevant que una part de la recaptació es destina als "Programes de suport d'emergència a l'alimentació infantil" que tutela la Creu Roja.

Aquesta voluntat d'estar molt a prop dels col·lectius més necessitats i, fidels al mandat de mantenir l'arrelament al territori, ha fet que el Patronat de la Fundació Pinnæ convoqui una "Convocatòria d'Ajuts 2018 d'impuls social pel territori".

La convocatòria, la primera dirigida a la Vegueria, s'adreça a projectes d'intervenció social nous o de continuïtat desenvolupats en qualsevol de les comarques de l'Alt Penedès, l'Anoia, el Baix Penedès i el Garraf, liderats per entitats no lucratives i/o de l'economia social.

En aquest sentit, la convocatòria s'adreça prioritàriament a l'atenció de:

- Persones en situació de pobresa o en risc o situació d'exclusió social
- Persones en situació de malaltia, discapacitat i/o amb problemes de salut mental
- Persones grans
- Persones amb necessitats socio-educatives

En aquesta convocatòria comptem amb la col·laboració la Fundació Pere Tarrés que validarà les propostes rebudes amb objectivitat, garantint la independència de l'avaluació i la transparència en el procés, essent la dotació total de 100.000 euros.

Amb tota aquesta acció al territori, des de la Fundació Pinnæ volem posar a l'abast de les persones més vulnerables diferents opcions per impactar positivament en els seus itineraris vitals i ajudar a millorar la seva qualitat de vida. Així doncs, continuarem treballant per a què el progrés i la millora d'aquests col·lectius al territori sigui una realitat constant. I les Fundacions Especials seguiran fent la tan necessària "Obra Social".